I de forenede sager 9/77 og 10/77,

angående nogle anmodninger, som i medfør af artikel 3 i protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, er indgivet til Domstolen af Bundesgerichtshof, VIII afdeling, for i den sag, som verserer for nævnte ret mellem

1. BAVARIA FLUGGESELLSCHAFT SCHWABE & Co. KG, München (sag 9/77),

2. GERMANAIR BEDARFSLUFTFAHRT GMBH & Co. KG, Frankfurt-am-Main (sag 10/77),

og

DEN EUROPÆISKE ORGANISATION TIL SIKRING AF LUFTFARTEN, EUROCONTROL, Bruxelles,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af »konventionen om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager«, undertegnet i Bruxelles den 27. september 1968,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten H. Kutscher, afdelingsformændene A. M. Donner og P. Pescatore, dommerne J. Mertens de Wilmars, M. Sørensen, A. J. Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, G. Bosco og A. Touffait,

generaladvokat: H. Mayras
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

Sagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb og de skriftlige indlæg, som er afgivet i medfør af artikel 20 i EØF-Domstolens statut, kan sammenfattes således:

I – Faktiske omstændigheder og skriftveksling

1. Ved domme af 7. marts 1974 dømte Tribunal de commerce de Bruxelles

»Bavaria Fluggesellschaft Schwabe & Co. KG«, München, og »Germanair Bedarfsluftfahrt GmbH & Co. KG«, Frankfurt-am-Main (herefter kaldet »Bavaria« og »Germanair«) til at betale Eurocontrol en række luftsikringsgebyrer, ligesom begge domme blev erklæret for foreløbigt eksigible. Disse retsafgørelser, der blev meddelt Bavaria og Germanair, opnåede retskraft i Belgien efter udtømmelse af retsmidlerne.

Ved retterne i München og Frankfurt har Eurocontrol anmodet om fuldbyrdelse af disse domme på grundlag af „konvention om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager«, af 27. september 1968 (herefter kaldet Bruxelles-konventionen). Denne anmodning blev efterkommet af retten i München men afslået af retten i Frankfurt.

Appelretten i München, til hvem Bavaria appellerede, og appelretten i Frankfurt, til hvem Eurocontrol appellerede, har begge i medfør af Bruxelles-konventionen afsagt kendelser om, at den belgiske dom skal fuldbyrdes.

Germanair og Bavaria har herefter anlagt sag ved Bundesgerichtshof, som ved kendelse af 22. december 1976 i begge sager har truffet afgørelse om, at sagen udsættes, og at der i medfør af artikel 10 i protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af Bruxelles-konventionen forelægges Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Bevarer ifølge artikel 56 i konventionen den traktat og de konventioner, som er nævnt i artikel 55 deres gyldighed for retsafgørelser, der, uden at falde ind under artikel 1, stk. 2 i konventionen, er udelukket fra dennes anvendelsesområde?«

2. De af konventionens bestemmelser, der berøres af dette spørgsmål, er navnlig følgende:

Artikel 1

»Denne konvention finder anvendelse på borgerlige sager, herunder handelssager...

Den finder ikke anvendelse på:
1. fysiske personers retlige status samt deres rets- og handleevne, formueforholdet mellem ægtefæller samt arv efter loven eller testamente;
2. konkurs, akkord og andre lignende ordninger;
3. social sikring;
4. voldgift.«

Artikel 55

»Med forbehold af bestemmelserne i ... og artikel 56 træder denne konvention, for så vidt angår de stater, der er parter i den, i stedet for følgende konventioner, der er indgået mellem to eller flere af disse stater:
— .....
— .....
— .....
— konventionen mellem Forbundsrepublikken Tyskland og kongeriget Belgien om gensidig anerkendelse af fuldbyrdelse i civile og kommercielle sager af retsafgørelser, voldafgiftskendelser og officielt bekræftede dokumenter, undertegnet i Bonn den 30. juni 1958«.

Artikel 56, stk. 1

»Den traktat og de konventioner, der er nævnt i artikel 55, bevarer deres gyldighed på de sagsområder, hvor denne konvention ikke finder anvendelse«.

3. I sin dom 29/76 »LTU/Eurocontrol« af 14. oktober 1976 har Domstolen især statueret følgende:

»En afgørelse, der er afsagt i en tvist mellem en offentlig myndighed og en privatperson, hvor den offentlige myndighed har udøvet en offentligretlig beføjelse, falder uden for konventionens anvendelsesområde«. (Sml. 1976, s. 1552).

»Dette er tilfældet, når der i en tvist som mellem parterne i hovedsagen er tale om opkrævning af afgifter, som en privat skal erlægge til et nationalt eller internationalt offentligt organ for benyttelse af dette organs anlæg og for dets tjenesteydelser, navnlig når denne benyttelse er tvungen og den eneste tilladte;« (Sml. 1976, s. 1550).

4. Begge forelæggelseskendelser er indgået til Domstolen den 25. januar 1977.

I medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen er der blevet afgivet skriftlige indlæg af Bavaria Fluggesellschaft Schwabe & Co. KG, og Germanair Bedarfsluftfahrt GmbH & Co. KG, repræsenteret af advokat Gunther B. Krause-Ablaß, Eurocontrol, repræsenteret af advokat Hans Erich Brandner, regeringen for Forbundsrepublikken Tyskland, repræsenteret af Walter Hotgrave, og Kommissonen for De europæiske Fællesskaber, repræsenteret af sin juridiske konsulent Peter Karpenstein.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen ved kendelse af 4. maj 1977 besluttet at forene de to sager i henhold til procesreglementets artikel 43 med henblik på den mundtlige forhandling og dommen. Den har besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden yderligere bevisførelse.

II — Skriftlige indlæg afgivet i medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen

1. *Bavaria og Germanair* erindrer først om Domstolens dom af 14. oktober 1976 i sag 29/76 »LTU/Eurocontrol« (Sml. 1976, s. 1541) og begrunder dernæst, hvorfor den bilaterale tysk-belgiske konvention, der er nævnt i Bruxelles-konventionens artikel 55, ikke, i henhold til artikel 56, stk. 1 kan bevare sin gyldighed i et tilfælde som det foreliggende.

Da konventionen i henhold til denne dom kun angår borgerlige sager, herunder handelssager, kan dens artikel 56, stk. 1 alene finde anvendelse på dette retsområde. Efter denne artikel bevarer de bilaterale konventioner, der er opregnet i artikel 55, kun deres gyldighed, såfremt de vedrører de i konventionens artikel 1, stk. 2 nævnte borgerlige sager, herunder handelssager, som Bruxelles-konventionen ikke finder anvendelse på.

Også den tysk-belgiske konvention er efter sin artikel 1 kun anvendelig på borgerlige sager, herunder handelssager, og ikke herudover på offentligretlige sager. Begrebet »borgerlige sager, herunder handelssager«, kan efter Bruxelles-konventionens artikel 56, stk. 1 ikke fortolkes anderledes end i samme konventions artikel 1, stk. 2, således at denne fortolkning også gælder i relation til den tysk-belgiske konvention. Dermed kommer det ikke i det foreliggende tilfælde i betragtning at anvende den tysk-belgiske konvention, da der her ikke er tale om en borgerlig sag eller en handelssag men om en offentligretlig sag.

Da den tyske ret anser sig for bundet af dommen i sag 29/76 og ikke på ny har forelagt Domstolen et spørgsmål om, hvorledes sagen retligt skal kvalificeres, skal spørgsmålet herom ikke undersøges yderligere i det foreliggende tilfælde: i mangel af en fornyet forelæggelse må den retlige kvalifikation, der er givet i den tidligere nævnte dom, være bindende.

Herefter svarer Bavaria og Germanair for alle eventueliteters skyld på den kritik, som Schlosser har rejst (Neue Juristische Wochenschrift, 1977, s. 457) mod Domstolens dom i sag 29/76.

De konkluderer, at det stillede spørgsmål skal besvares benægtende.

2. *Eurocontrol* henviser også til dommen i sag 29/76, hvor Domstolen i det samme spørgsmål nåede frem til en fra Bundesgerichtshof afvigende opfattelse;

Eurocontrol bemærker herefter at de foreliggende retssager efter denne dom må anses for udelukket fra Bruxelles-konventionens anvendelsesområde. Men i så tilfælde må den tysk-belgiske konvention af 1958 være anvendelig på den foreliggende tvist. Dette var, hvad de tyske domstole skulle prøve. Det er ubestridt, at det efter denne konvention alene er domsstatens ret, der er bestemmende for afgørelsen af, om der foreligger en borgerlig sag, herunder en handelssag. Den dom fra den belgiske ret, der altså alene er bestemmende, har i dette tilfælde fastslået, at der foreligger en borgerlig sag eller en handelssag. Dette skal respekteres efter den bilaterale tysk-belgiske konvention. Den fællesskabsretlige fortolkning, som Domstolen har givet i sag 29/76, kan ikke overføres på den tysk-belgiske konvention.

Bruxelles-konventionens artikel 56, stk. 1 bestemmer i øvrigt, for så vidt angår sit eget anvendelsesområde, at den tysk-belgiske konvention af 1958 bevarer sin gyldighed på de sagsområder, hvor Bruxelles-konventionen ikke finder anvendelse. De sagsområder, hvor Bruxelles-konventionen ikke finder anvendelse, omfatter ikke blot de i artikel 1, andet afsnit opregnede sagsområder men også de sagsområder som under alle omstændigheder er udelukket fra dens anvendelsesområde. En multilateral konvention som Bruxelles-konventionen kan nemlig ikke bestemme, at den er »uanvendelig« på sagsområder som allerede a priori slet ikke hører ind under dens anvendelsesområde.

Rigtigheden i denne opfattelse fremgår endvidere af motiverne til Bruxelles-konventionen, ifølge hvilke de kontraherende stater foretrak ikke at definere konventionens anvendelsesområde positivt, fordi konfliktretten endnu ikke er gjort ensartet, men derimod at udelukke enkelte sagsområder herfra, nemlig de i artikel 1, 2 afsnit nævnte som selv om de er borgerlige sager, herunder handelssager, hvorpå konventionen altså finder anvendelse, imidlertid efter denne bestemmelse er udelukket fra konventionens anvendelsesområde.

I den foreliggende sag er der derimod tale om et tilfælde, der under alle omstændigheder a priori er udelukket fra Bruxelles-konventionens anvendelsesområde, og ikke om et tilfælde, hvorpå konventionen er uanvendelig i medfør af artikel 1, 2. afsnit.

På det område, hvor Bruxelles-konventionen ikke a priori er udelukket, har denne ikke »erstattet« den tysk-belgiske konvention, der altså fortsat har gyldighed her. Denne fortsatte gyldighed er ikke blot berettiget men også i overensstemmelse med artiklerne 55 og 56 i Bruxelles-konventionen og dennes målsætning, som er at fremme og ikke at forringe eksigible dokumenters fri bevægelighed i forhold til den retstilstand, der gjaldt før konventionens ikrafttræden. Eurocontrol foreslår derfor, at det stillede spørgsmål besvares således:

»De traktater og konventioner, som er nævnt i Bruxelles-konventionens artikel 55, bevarer deres gyldighed for de afgørelser, der, uden at falde ind under artikel 1, afsnit 2 i konventionen, er udelukket fra dennes anvendelsesområde.«

3. Ifølge den *tyske regering* skal de forelagte spørgsmål besvares bekræftende. Bruxelles-konventionens artikel 56, som bestemmer det »materielle« anvendelsesområde for de internationale konventioner, som er nævnt i artikel 55, i forhold til Bruxelles-konventionen, hviler på det princip, at konventionen ikke berører de gældende konventioner mellem de forskellige medlemsstater, såvidt disse konventioner går ud over Bruxelles-konventionens anvendelsesområde.

Efter denne bestemmelse må alle områder, der ikke falder ind under Bruxelles-konventionens artikel 1, anses for sagsområder, som konventionen ikke finder anvendelse på. Det har ikke været tanken at indsnævre disse områder til de i artikel 1, 2. afsnit omhandlede. Det er i

overensstemmelse med parternes interesser og formålet med nævnte artikel 56, stk. 1 altid at anvende bilaterale konventioner i de tilfælde, hvor Bruxelles-konventionen selv materielt angiver, at den ikke kan anvendes. Afgørelser, der i henhold til Bruxelles-konventionen ikke angår borgerlige sager, herunder handelssager — efter den af Domstolen givne fortolkning kan derfor anerkendes og fuldbyrdes i medfør af bilaterale fuldbyrdelseskonventioner, når de falder inden for disses anvendelsesområde.

Den tyske regering foreslår, at det i forelæggelseskendelsen stillede spørgsmål besvares således:

»Den traktat og de konventioner, der er nævnt i artikel 55, bevarer deres gyldighed for de afgørelser, som ikke falder ind under anvendelsesområdet for Bruxelleskonventionen om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser, selv om de ikke falder ind under konventionens artikel 1, 2. afsnit«.

4. *Kommissionen for De europæiske Fællesskaber,* der ligeledes henviser til Domstolens dom i sag 29/76, mener, at der efter denne dom nok bør svares bekræftende på spørgsmålet i forelæggelseskendelsen. Tingene er imidlertid ikke så enkle.

Den forelæggende ret ønsker at vide, ikke så meget om den i medfør af Bruxelles-konventionens artikel 56 kan anvende en tidligere indgået bilateral konvention i de tilfælde, hvor Bruxelles-konventionen er uanvendelig, men derimod om de i Bruxelles-konventionens artikel 56 nævnte konventioner også kan påberåbes, når Domstolen allerede har truffet afgørelse om, at Bruxelles-konventionen ikke kan anvendes på grund af den pågældende retstvists karakter. Problemet er, hvilken rækkevidde denne afgørelse fra Domstolen har, og hvorvidt en sådan afgørelse stiller sig hindrende i vejen for at anvende andre konventioner om fuldbyrdelse.

Også ud fra dette synspunkt må Bruxelles-konventionens artikel 56 fortolkes således, at de i artikel 55 nævnte konventioner kan anvendes i et tilfælde som det foreliggende.

Formålet med Bruxelles-konventionen er efter præamblen at fremme anerkendelsen af retsafgørelser inden for Fællesskabet. Dette søges opnået ved en forenkling af formaliteterne ved den gensidige anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i medlemsstaterne, hvorved der sker en styrkelse af retsbeskyttelsen for de personer, der er hjemmehørende i Fællesskabet. Det følger klart heraf, at Bruxelleskonventionen ikke kan fortolkes indskrænkende i tvivlstilfælde: ganske vist udelukker dens artikler 55 og 56, at der kan anvendes andre konventioner, når den selv er anvendelig, men hovedformålet med den er dog ikke desto mindre at lette »den fri bevægelighed for retsafgørelser i medlemsstaterne« og ikke at skabe yderligere vanskeligheder; i de tilfælde, hvor Bruxelles-konventionen ikke kan anvendes, skal der derfor gives den ydelsesberettigede mulighed for at vælge den for ham gunstigste løsning.

Der er ingen fare for, at Domstolens dom i sag 29/76 skal blive omgået eller siddet overhørig, idet:

— den forelæggende ret siger udtrykkeligt, at den respekterer Domstolens afgørelse i henhold til Bruxelles-konventionens artikel 1, stk. 1, men at den blot ønsker prøvet, om den belgiske dom kan erklæres for eksigibel i henhold til den tysk-belgiske konvention.
— anvendelsen af den tysk-belgiske konvention er heller ikke af denne grund i strid med dommen i sag 29/76, fordi Domstolen i denne dom har indskrænket sig til at fortolke det i Bruxelles-konventionens artikel 1, stk. 1 anvendte begreb »borgerlige sager, herunder handelssager«. For at sikre, at konventionen anvendes på samme måde i alle medlemsstaterne, fortolker Domstolen dette udtryk som et selvstændigt fællesskabsretligt

begreb og ikke som en ren henvisning til den nationale ret. Dette udelukker imidlertid ikke, at begrebet »borgerlige sager, herunder handelssager« i bilaterale konventioner, med hensyn til hvilke Domstolen ikke har kompetence, kan fortolkes anderledes med hensyn til sit indhold af de nationale retter eller i hvert fald således, at det binder den dommer, som forestår fuldbyrdelsen, til den kvalifikation, der er foretaget i afgørelsen vedrørende realiteten.

At konventionen kun tillægger sig enegyldighed i de tilfælde, der falder inden for dens anvendelsesområde, kan i øvrigt også udledes af dens artikel 57. Efter denne bestemmelse er det ikke blot allerede bestående men også fremtidige konventioner, som på særlige områder fastsætter regler for retternes kompetence samt for anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, der ikke berøres af Bruxelles-konventionen. Det er ikke hensigten med konventionen at forhindre, at der anvendes eller indføres regler, der giver borgere inden for Fællesskabet en videregående retsbeskyttelse på områder, der ligger uden for dens anvendelsesområde.

Kommissionen foreslår, at spørgsmålet i forelæggelseskendelsen besvares således:

»Bruxelles-konventionens artikel 56 skal forstås således, at den traktat og de konventioner, der er nævnt i artikel 55, bevarer deres gyldighed for anerkendelsen og fuldbyrdelsen af retsafgørelser, også når det forhold, at konventionen ikke kan anvendes på bestemte retlige situationer, skyldes en materielretlig kvalifikationen, som Domstolen har givet i medfør af konventionens artikel 1, stk. 1«.

III — Mundtlig forhandling

Parterne i hovedsagen og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber har afgivet indlæg i retsmødet den 26. maj 1977.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 16. juni 1977.

Præmisser

1 Ved kendelser af 22. december 1976, indgået til Domstolen den 25. januar 1977, har Bundesgerichtshof i medfør af artikel 3 i »Protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager« (herefter kaldet »konventionen«), stillet det spørgsmål, om den traktat og de konventioner, som er nævnt i artikel 55 i konventionen, ifølge artikel 56 bevarer deres gyldighed for retsafgørelser, der, uden at falde ind under artikel 1, stk. 2 i konventionen, er udelukket fra dennes anvendelsesområde;

2 spørgsmålet er blevet rejst i en sag om fuldbyrdelse i Forbundsrepublikken Tyskland af to retsafgørelser, som er truffet af Tribunal commercial de Bruxelles, og som vedrører gebyrer, der af Eurocontrol er opkrævet hos Bavaria og Germanair for disses benyttelse af Eurocontrols anlæg og tjenesteydelser;

i dom af 14. oktober 1976 i sag 29/76 (»Lufttransportunternehmen GmbH & Co. KG mod Eurocontrol«, ml. 1976, s. 1541) statuerede Domstolen, efter forelæggelse fra Oberlandesgericht Düsseldorf i en sag, om tilsvarende gebyrer, følgende:

»1. Ved anvendelse af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, navnlig konventionens afsnit III, er det ikke retsreglerne i nogle af de berørte stater, der er bestemmende for fortolkningen af begrebet »borgerlige sager, herunder handelssager«, men konventionens mål og opbygning samt de almindelige principper, som kan udledes af samtlige de nationale retssystemer under et;

2. en afgørelse, der er afsagt i en tvist mellem en offentlig myndighed og en privatperson, hvor den offentlige myndighed har udøvet en offentligretlig beføjelse, falder uden for konventionens anvendelsesområde.«

Bundesgerichtshof har navnlig stillet sit spørgsmål med henblik på den nævnte afgørelse fra Domstolen og den konvention vedrørende den gensidige anerkendelse og fuldbyrdelse i borgerlige sager, herunder handelssager, af retsafgørelser, voldgiftskendelser og officielt bekræftede dokumenter, som er indgået mellem Forbundsrepublikken Tyskland og kongeriget Belgien og undertegnet i Bonn den 30. juni 1958;

spørgsmålet går navnlig ud på, hvorvidt og i hvilket omfang Domstolens fortolkning af de retlige begreber i konventionen er bindende for de nationale retter, når disse står over for at skulle anvende en bilateral konvention som den ovennævnte på sagsområder, som er udelukket fra konventionens anvendelsesområde;

det fremgår af forelæggelseskendelserne, at spørgsmålet, om en udenlandsk retsafgørelse i henseende til anerkendelse og fuldbyrdelse er en borgerlig sag, herunder en handelssag, traditionelt blevet afgjort i henhold til domsstatens ret.

3 Efter artikel 55 i konventionen træder denne, for så vidt angår de stater, der er parter i den, i stedet for visse konventioner, der er indgået mellem to eller flere af disse stater;

blandt disse konventioner nævner denne bestemmelse i afsnit 6, den ovenfor omtalte tysk-belgiske bilaterale konvention af 30. juni 1958;

det præciseres imidlertid udtrykkeligt i artikel 56, stk. 1, at disse konventioner »bevarer deres gyldighed på de sagsområder, hvor denne konvention ikke finder anvendelse«;

konventionen »finder anvendelse på borgerlige sager, herunder handelssager«, jf. dens artikel 1, stk. 1, mens den tysk-belgiske konvention af 30. juni 1958 i henhold til sin artikel 1, stk. 1 indeholder reglerne for anerkendelse efter denne konventions særlige ordning af »retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager«;

4 i den tidligere nævnte dom af 14. oktober 1976 har Domstolen afgrænset konventionens anvendelsesområde over for en retsafgørelse som den foreliggende ved at fortolke begrebet »borgerlige sager, herunder handelssager«, som et selvstændigt begreb og ikke som en henvisning til national ret i nogen af de berørte stater;

til grund for denne fortolkning ligger ønsket om inden for fællesskabsretten at sikre ligheden og ensartetheden af de rettigheder og forpligtelser, der følger af konventionen for de kontraherende stater og de personer, som er berørt deraf;

det retssikkerhedsprincip, der gælder i Fællesskabets retsorden, og de mål, der forfølges med konventionen i henhold til traktatens artikel 220, hvorpå konventionen hviler, kræver, at de begreber og retlige kvalifikationer, som er udviklet af Domstolen med hensyn til konventionen, anvendes ens i alle medlemsstaterne;

5 det følger af dette krav, at den nationale ret ikke må anvende konventionen til at sikre anerkendelsen og fuldbyrdelsen af retsafgørelser, der efter Domstolens fortolkning er udelukket fra dens anvendelsesområde, hvilket dog ikke afskærer en sådan ret fra på de samme retsafgørelser at anvende nogen af de særlige konventioner, som er nævnt i Bruxelles-konventionens artikel 55, såfremt der heri er givet regler for anerkendelse og fuldbyrdelse af sådanne retsafgørelser;

disse konventioner bevarer nemlig, som det fremgår af Bruxelles-konventionens artikel 56, stk. 1, deres gyldighed for retsafgørelser, som ikke falder ind under konventionens anvendelsesområde;

da der ved artikel 1 i protokollen af 3. juni 1971 kun er tillagt Domstolen kompetence til at fortolke konventionen og protokollen, tilkommer det

udelukkende de nationale retter at vurdere rækkevidden af de nævnte konventioner i relation til retsafgørelser, som er udelukket fra Bruxelles-konventionens anvendelsesområde;

den beføjelse, der herved er tillagt de nationale retter, er så meget desto mere begrundet, som den sideløbende anvendelse af disse bilaterale konventioner bidrager til at fremme den gensidige anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser mellem medlemsstaterne, hvilket er et erklæret mål i konventionen;

6 svaret er derfor, at Bruxelles-konventionens artikel 56, stk. 1 ikke er til hinder for, at en bilateral konvention som den tysk-belgiske konvention, der er nævnt i artikel 55, stk. 5, bevarer sin gyldighed for retsafgørelser, der, uden at falde ind under artikel 1, stk. 2 i konventionen, er udelukket fra dennes anvendelsesområde;

7 denne konklusion kan føre til forskellige fortolkninger af det samme udtryk i den europæiske konvention og i en bilateral konvention, men dette skyldes, at de ordninger, hvori udtrykket »borgerlige sager, herunder handelssager«, anvendes, er forskellige;

inden for en bilateral konventions område kan nationale retters anerkendelse af en retlig kvalifikation, som er foretaget af den ret, der først har truffet afgørelse, føre til et hensigtsmæssigt resultat, når det tages i betragtning, at de nationale retter er indbyrdes uafhængige;

modsat ville en sådan fremgangsmåde medføre uønskede uoverensstemmelser i en ordning som indført ved den europæiske konvention, hvis fortolkning er betroet en og samme domstol, der er fælles for alle parterne.

Vedrørende sagsomkostningerne

8 De omkostninger, der er afholdt af regeringen for Forbundsrepublikken Tyskland og af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres;

da retsforhandlingerne i forhold til hovedsagens parter er et led i den sag, som verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser,

kender

DOMSTOLEN

vedrørende det spørgsmål, der ved kendelser af 22. december 1977 er forelagt den af Bundesgerichtshof, for ret:

Artikel 56, stk. 1 i konventionen om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, er ikke til hinder for, at en bilateral konvention som den tysk-belgiske konvention, der er nævnt i artikel 55, nr. 5, bevarer sin gyldighed for retsafgørelser, der, uden at falde ind under artikel 1, stk. 2 i konventionen, er udelukket fra dennes anvendelsesområde.

Kutscher Donner Pescatore Mertens de Wilmars Sørensen

Mackenzie Stuart O'Keeffe Bosco Touffait

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 14. juli 1977.

A. Van Houtte
Justitssekretær

K. Kutscher
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT H. MAYRAS FREMSAT DEN 16. JUNI 1977 [1]

Høje Ret.

I den præjudicielle sag 29/76, som blev forelagt Domstolen af appelretten i Düsseldorf i forbindelse med en her verserende retstvist mellem Eurocontrol og selskabet Lufttransport-Unternehmen vedrørende opkrævningen af de af Eurocontrol fordrede flysikringsgebyrer, statuerede Domstolen (Sml. s. 1550), at begrebet »borgerlige sager, herunder handelssager« i den europæiske konvention af

1 — Oversat fra fransk.